

PREDKLADACIA SPRÁVA

Správu o finančnej stabilite - máj 2022 predkladá Národná banka Slovenska po jej schválení Bankovou radou NBS na základe povinnosti, ktorá Národnej banke Slovenska vyplýva z § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Aktuálna správa konštatuje, že finančná stabilita finančného sektora je už viac ako dva roky ovplyvňovaná predovšetkým externými udalosťami. Odznievajúci vplyv koronakrízy vystriedali nové riziká. Ide najmä o narušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov, rýchly rast cien energií a iných komodít a v neposlednom rade o zvýšenú infláciu. Práve inflácia je najvýraznejšou zmenou posledného obdobia a jej vplyv môže byť výraznejší, najmä ak by pretrvala dlhšie obdobie. Ovplyvňuje finančné toky v domácnostiach aj podnikoch a pôsobí na rast úrokových sadzieb. Tým zvyšuje riziko finančných ťažkostí pri splácaní dlhu.

Aktuálna situácia bude mať negatívny vplyv najmä na podniky. Aj keď koronakrízu prekonali pomerne dobre, stále sú zraniteľnejšie než boli pred krízou. Schopnosť jednotlivých podnikov zvládať šoky závisí od mnohých faktorov. V správe sa odhaduje, že až tretina podnikov je vystavená zvýšenému riziku finančných ťažkostí. Týka sa to približne každého desiateho podnikového úveru.

Vplyv spomínaných šokov na kreditnú kvalitu domácnosti je miernejší. Pri úveroch na bývanie sa zatiaľ nepredpokladajú zvýšené straty, hoci domácnosti môžu byť pod tlakom na zníženie spotreby. Isté zhoršenie kreditnej kvality je však viditeľné pri spotrebiteľských úveroch a pod vplyvom aktuálnych udalostí môže ďalej rásť.

Dlhodobý rast úverov na bývanie v poslednom období ešte zrýchlil. NBS tento trh dlhodobo a detailne monitoruje a opakovane pristúpila k sprísňovaniu úverových štandardov. Vo všeobecnosti ich považuje za dobre nastavené. V poslednom období však rastie podiel úverov na bývanie, ktoré sa budú splácať aj na dôchodku. Výrazný vplyv na tento trend má konkurencia medzi bankami a opakované navyšovanie úverov. NBS preto navrhuje úpravu ukazovateľa celkovej zadlženosti k príjmu (tzv. DTI). Jej vplyv na aktuálne úvery bude minimálny, ale zamedzí budúcemu posúvaniu splatnosti ešte hlbšie do dôchodkového veku.

Na druhej strane, NBS navrhuje adresne uvoľniť posudzovanie schopnosti spotrebiteľa splácať, aby tak podporila financovanie obnovy rodinných domov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Intenzívny rast je prítomný aj na trhu nehnuteľností. Je výrazne rýchlejší ako rast miezd, a preto znižuje dostupnosť bývania. To len zväčšuje potrebu vytvárať iné alternatívy pre dotknuté domácnosti, najmä v podobe štátom podporovaných nájomných bytov.

Banky aj poisťovne zaznamenali pozitívny vývoj ziskovosti a sú kapitálovo dobre vybavené. Ich odolnosť potvrdilo aj stresové testovanie.

Nakoniec sa správa venuje investíciám domácností. Rok 2021 bol rekordný pre oba piliere dôchodkového sporenia aj pre kolektívne investovanie. Domácnosti, najmä mladšie ročníky, čoraz viac preferovali akciové zložky.

Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Predložený materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.